

Representantforslag 143 S

(2011–2012)

fra stortingsrepresentantene Ketil Solvik-Olsen, Christian Tybring-Gjedde, Kenneth Svendsen og Jørund Rytman

Dokument 8:143 S (2011–2012)

Representantforslag fra stortingsrepresentantene Ketil Solvik-Olsen, Christian Tybring-Gjedde, Kenneth Svendsen og Jørund Rytman om en utredning av dynamiske effekter som følge av skatte- og avgiftslettelser

Til Stortinget

Bakgrunn

Skatter og avgifter er nødvendig for å finansiere fellesgoder som veier, utdanning og helsetjenester. Samtidig påvirker skatte- og avgiftsnivået og innretning av den enkelte skatt/avgift både folks arbeidsvilje og næringslivets investeringsevne. For å legge et godt grunnlag for vekst i økonomien er det viktig å holde skatte- og avgiftsnivået på et nøkternt nivå og innrette de enkelte skatter og avgifter best mulig.

Dynamiske effekter i skatte- og avgiftspolitikken dreier seg om å finne det totale virkningsbilde av endringer i adferd som følge av omlegginger. Reduserte skatter- og avgifter gir i utgangspunktet lavere inntekter til staten, men gir også virkninger for totaløkonomien gjennom høyere aktivitet som øker skatte- og avgiftsgrunnlaget. Redusert skatt på lønnsinntekt kan eksempelvis føre til at flere personer ønsker å jobbe eller at noen velger å gå fra en deltids- til en heltidsstilling. Budsjettendringer kan gi ulike virkninger, og individer reagerer ulikt på endringer som gjennomføres. Virkningene av skatte- og avgiftslettelser vil også variere på bakgrunn av den enkeltes økonomiske situasjon.

Det er gjort få studier rundt dynamiske effekter i Norge og det norske budsjettssystemet. Finansdepartementet har hatt en arbeidsgruppe som har jobbet med temaet, men lite har kommet ut av dette, i alle

fall om man skal dømme etter svarene Fremskrittspartiets stortingsrepresentanter fikk på en omfattende spørsmålsrunde (Dokument 15) i januar 2012.

Statistisk sentralbyrå (SSB) har imidlertid utarbeidet to rapporter som tar for seg dynamiske effekter som følge av redusert skatt på arbeid. Det finnes mange arbeidere fra USA som underbygger betydningen av slike effekter. En utredning fra Danmark: «Skatternes økonomiske virkninger» fra 2008, viser til at dynamiske effekter av skattereduksjoner kan resultere i økte skatteinntekter for staten. Slikt omfang av dynamiske effekter kan også påvises gjennom de endringer og omfattende kutt i personskatten som ble gjennomført på 1960-tallet i USA med utgangspunkt i Kennedy-administrasjonen.

Situasjonsbeskrivelse

Det finnes lite helhetlig arbeid utført på dynamiske effekter i Norge. Det er imidlertid gjort noe på utvalgte skatteendringer. Et eksempel er SSBs analyse av dynamiske effekter som følge av endringer i toppskatt og økt personfradrag fra 2010.

I rapporten fremkommer det at de største dynamiske effektene med hensyn til forutsetningene kommer fra redusert sats i toppskatten. Her konkluderes det med at for den skatteendringen som gir størst effekter, redusert sats i toppskatten, gjør dynamiske effekter at 35 pst. av skattereduksjonen kommer tilbake til det offentlige. Dette er en rapport som begrenser seg til å se på umiddelbare dynamiske effekter og ikke de langsiktige vekstmulighetene slike lettelser gir. En tidligere rapport fra SSB fra 2008, tar for seg dynamiske effekter som følge av skattereformen i 2006. Her konkluderes det med at dynamiske effekter gav så mye som 56 pst. tilbake til staten gjennom et bredere skattegrunnlag.

Det er en antakelse at arbeidstilbudet vil øke mest dersom man innretter skattelettelsen overfor folk

som har lavere inntekter i utgangspunktet. Resultatene fra SSBs analyser og i praksis fra USA og skatte-kuttene som Kennedy-administrasjonen gjennomførte, viste at betydningen av skattelette for høyinntektsgrupper med større arbeidstilbud var vel så store.

Det finnes også eksempler på at avgiftsreduksjoner i Norge har gitt dynamiske effekter i form av økt omsetning og derved økte inntekter for staten. Da engangsavgiften for bil ble lagt om fra 1996, førte dette til at personbilsalget dette året økte med 50 pst. da man gjennom avgiftstilpasninger gjorde politisk utvalgte bilmodeller rimeligere. Et annet eksempel er fra 1998 da verdiavgiftskomponenten i engangsavgiften ble fjernet. Dette førte til et lavere avgiftsnivå på biler, men allikevel økte inntektene fra engangsavgiften dette året.

Vinteren 2012 stilte forslagsstillerne regjeringen en rekke spørsmål om vurdering av dynamiske effekter av skatte- og avgiftsreduksjonene i Fremskrittspartiets alternative statsbudsjett for 2012. Svarene indikerer en holdning om at det er lite eller ingen dynamikk forbundet med en rekke skatte- og avgiftslettelser og at dette vil være så godt som rene provenytap for statskassen. Som eksempler kan angis at skatteforslag som høyere minstefradrag samt avgiftsreduksjoner på arv- og dokumentavgift, ifølge regjeringen, ikke gir dynamiske effekter. Finansdepartementet antar at det er dynamiske effekter å hente kun dersom skattenivået endres på marginalen, slik at skatten ved én ekstra tjent krone reduseres. Redusert gjennomsnittsskatt øker ikke lysten til å arbeide, ifølge Finansdepartementet. Dette rimer imidlertid dårlig med oppslaget i Aftenposten 31. mars 2012 som viser at reallønnsveksten siste 30 år kunne forsvart at folk jobbet tre dager i uken, noe de ikke har gjort. Folk har ikke redusert arbeidstilbudet til tross for økt realinntekt.

Det fremkommer, som et generelt utgangspunkt, i svaret fra regjeringen at mange forslag om skatte- og avgiftslettelser, isolert sett, kan ha gode virkninger på ressursbruken, men at de ikke har en slik karakter at det er grunnlag for å legge inn selvfinansierende effekter det første året. Det er underlig at skattelettelser har så lav grad av selvfinansiering fra starten av når dette umiddelbart vil slå ut på folks skattetrekk og man gjerne benytter mer disponibel inntekt til å øke sin velferd. Økt forbruk vil igjen gi større avgiftsinntekter til staten.

Forslagsstillerne mener det er godt grunnlag for å angi et generelt utgangspunkt på 25 pst. dynamisk effekt av skatte- og avgiftsreduksjoner. Regjeringen innrømmer også i fremlegget til statsbudsjett for 2012, jf. Prop. 1 S (2011–2012), at dynamiske virkninger av skatte- og avgiftsreduksjoner kan være store, også over tid, men viser samtidig til at det er årlige budsjett som vedtas.

Forslagsstillerne mener det er behov for en helhetlig vurdering av dynamiske effekter av både skatte- og avgiftsendringer med utgangspunkt i det norske skattesystemet, og fremmer derfor forslag om at dette skal utredes.

Forslag

Forslagsstillerne fremmer på denne bakgrunn følgende

f o r s l a g :

Stortinget ber regjeringen nedsette et utvalg for å utrede dynamiske effekter av skatte- og avgiftsreduksjoner på kort og på lang sikt. Utvalgets utredning legges frem som egen sak for Stortinget.

15. juni 2012